

ת"פ (תל אביב) 46442-12-18 - מדינת ישראל נ' שליס אספקת ארוחות בע"מ

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 46442-12-18
29 דצמבר 2024

לפני : כב' השופטת, סגנית הנשיאה אסנת רובוביץ - ברכש
המאשימה: מדינת ישראל, רשות האוכלוסין וההגירה ע"י ב"כ עו"ד ישראל
שניידרמן - נציג היועץ המשפטי לממשלה

נגד

הנאשמים: 1. שליס אספקת ארוחות בע"מ
2. אלי מלכה ע"י ב"כ עו"ד ד"ר ליה פלוס

החלטה

1. לפניי בקשת הנאשמים להימנע מהרשעתם, בעבירות נושא כתב האישום.

רקע לבקשה

- ביום 20.12.2018 הגישה המאשימה כתב אישום כנגד הנאשמת 1 בגין העבירות הבאות: העסקה שלא כדין וללא היתר לפי סעיף 2(א)(1)(2) לחוק עובדים זרים תשנ"א-1991, העסקה ללא ביטוח רפואי לפי סעיף 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים תשנ"א-1991. וכנגד הנאשם 2 מר אלי מלכה עבירת אחריות נושא משרה לפי סעיף 5 וסעיף 2(א)(1) ו- 2(א)(2) ו- 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים תשנ"א-1991.
- ביום 13.3.2023 התקיים דיון בתיק במהלכו הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר שבמסגרתו הודו הנאשמים בעובדות נושא כתב האישום.
- משכך בית הדין הרשיע את הנאשמת 1 חברת שליס אספקת ארוחות בע"מ בעבירה של העסקה שלא כדין וללא היתר לפי סעיף 2(א)(1)(2) לחוק עובדים זרים תשנ"א-1991 וכן הרשיע את הנאשמת 1 בעבירה של העסקה ללא ביטוח רפואי לפי סעיף 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים תשנ"א-1991. כמו כן בית הדין הרשיע את הנאשם 2 מר אלי מלכה בעבירת אחריות נושא משרה לפי סעיף 5 וסעיף 2(א)(1) ו- 2(א)(2) ו- 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים תשנ"א-1991.

5. במהלך דיון זה, עתרו הנאשמים לחזרה מהרשעה וביקשו שבית הדין יורה על קבלת תסקיר שירות מבחן בעניינם. עובר למתן החלטה בנדון, שוכנע בית הדין כי יש לקבל תסקיר של שירות המבחן בנוגע לעמדה בדבר אפשרות חזרה מהרשעה וזאת בשים לב לנתוני הנאשמים. נקבע כי שירות המבחן ימסור את עמדתו בנדון תוך 60 ימים.

6. ביום 27.3.24, לאחר מתן אינספור ארכות מסר שירות המבחן תסקיר מבחן בעניינו של הנאשם 2 בנוגע לעבירות נשוא כתב האישום, וההמלצה הייתה כמצוטט:

"לסיכום, מדובר באדם המנהל אורח חיים נורמטיבי ואף תורם לחברה במגוון דרכים, נזכיר כי אלי הציג בפנינו מסמכים המעידים על מקום עבודתו ועל תחומי אחריותו כלפי עובדיו. נציין כי מדובר באדם ללא עבר פלילי, איש משפחה ואב לילדות. בנוסף, הוא חווה משבר משמעותי עקב מעורבותו בהליך משפטי זה, כאשר תופס עצמו כאדם שומר חוק בדרך כלל, לקח אחריות על מעשיו ועל מעשי החברה בבעלותו והתגייס לשיתוף פעולה הנדרש ממנו בקשר עמנו. באשר לשאלת ביטול הרשעתו, אלי הביע בפנינו חשש שכן הרשעתו תביא לידי סגירת החברה שבבעלותו, אשר יביא לפיטורים של עשרות עובדים המועסקים על ידו. מבלי להתעלם ממשמעות העבירה, ממכלול הנתונים עולה כי במקרה זה, המחיר של הרשעה צפוי לפגוע באלי באופן קונקרטי וממשי בהיבטים שונים של חייו והתפתחותו, באופן שלהערכתנו אינו מידתי ביחס לסיכון העולה ממצבו להישנות התנהגות דומה. לאור האמור לעיל, נוכח הבנה עמוקה של הפסול בהתנהלותו ובהתנהלות החברה, והפקת הלקחים המתאימים ובהתייחס לכל האמור לעיל, נמליץ לסיים הליך משפטי זה ללא הרשעתו בדין, ובכפוף לביצוע צו של"צ. לאור מאפייניו של אלי כמתואר, העובדה כי מדובר בעבירה ראשונה, וכשהוא נעדר דפוסים עבריינים, אנו מעריכים כי יש מקום במקרה זה לשקול בחיוב אפיק ענישה בדרך של שירות לתועלת בציבור בהיקף של 140 שעות. נוכח האמור, מוצעת בזאת תכנית של"צ, במסגרת "המרכז לחלוקת מזון" בתל אביב, בתפקיד אחזקה וסיוע לצוות. במידה והתכנית תאושר, הפיקוח על הצו יעשה על ידי שירותנו ונדווח עם סיום".

7. נציין כי בכל הנוגע לרקע התעסוקתי של הנאשם 2 צויין בתסקיר זה:

"ברקע התעסוקתי, אלי הוא הבעלים של "שליס אספקת ארוחות", המספקת ארוחות חמות לגני ילדים ובתי ספר. בעבודתו, הוא עובד מול משרדי החינוך והרווחה. תאר כי בראש השנה ובפסח החברה תורמת ארוחות חמות למשפחות מעוטות יכולת...".

בנוגע למצבו הרפואי צויין בתסקיר:

"אלי נפצע בפעילות צבאית במהלך שירותו הסדיר ומוגדר כנכה צה"ל, מקבל 10% נכות, בנוסף סיפר, כי בהיותו בן 31 עבר אירוע מוחי נקודתי, אשר לא השאיר נזק... אלי תיאר בנוסף כי סביב ההליך המשפטי קיים אצלו לחץ רב שמתבטא בהתקפי חרדה...".

8. עיון בתסקיר המשלים שניתן ביום 6.6.24 בעניינה של הנאשמת 1 נכתב:

"בהמשך לתסקירנו מיום 27.3.24, נבקש להבהיר כי התסקיר שהוגש התייחס לנאשם 2 בלבד, שכן שירותנו אינו מגיש תסקירים והמלצות לגבי חברות או תאגידיים. עם זאת, נציין כי במסגרת האבחון, אלי שתפנו בפעילותה הממושכת של החברה שבבעלותו, ובכלל זה הציג לנו עשרות מכתבי תודה והערכה על פעילות ותרומות החברה ... למשפחות נזקקות. הבנו כי לאורך שנות פעילותה החברה נקנסה 3 פעמים. הוצגו בפנינו קבלות המאשרות כי שילם את הקנסות. בנוסף הועברו לעיוננו מסמכים מהם עולה כי הותרת ההרשעה של החברה על כנה בתיק הנוכחי, תסכל יכולתה להתמודד במכרזים שונים. לאור האמור, אנו חוזרים על המלצתינו לביטול ההרשעה".

9. ביום 18.7.24 התקיים דיון במהלכו טענה המאשימה כי על בסיס דיון נוסף בתיק פלילי 8062/12 הרי שאין לפעול בענין המלצות תסקיר מבחן בנוגע לתאגידיים ומשכך אין כל השלכה אופרטיבית לתסקיר בכל הנוגע לנאשמת 1. ביחס לנאשם 2, התסקיר משקף אדם נורמטיבי, כמו רוב הנאשמים בתיק מהסוג הזה, שפועלים במסגרת עוסק מורשה בין אם הם נושאי משרה שמועמדים לדיון. כל מה שנכתב בתסקיר מבחן זה בסופו של דבר המלצה לא מעבר לזה. בנוסף לכך אין בעצם כל ראייה קונקרטיבית שתוכל להצביע על פגיעה מוחשית, קונקרטיבית, עתידית לנאשמים. משכך המאשימה טענה כי אין מקום להיעתר לבקשת הנאשמים מלהימנע מהרשעה. משכך המאשימה מבקשת להשאיר את הכרעת הדיון על כנה.

10. מנגד ב"כ הנאשמים טענה כי עסקינן בתיק בעל נסיבות מאוד ייחודיות, הן ביחס לכתב האישום, הן ביחס לנסיבות ביצוע העבירות, הן ביחס לנסיבות מבצע העבירה, הן ביחס להתנהלות שהייתה. כתב האישום המקורי כנגד הנאשמים הוגש לפני כ-7 שנים, בגין ביקורת מחודש פברואר 2018. במסגרתה נמצאו במטבחי החברה עובדים זרים, שאשרת העבודה שלהם פגה ובנסיבות האלה הביטוח הרפואי לא היה תקף לאותה עת. באי כוח הצדדים באו ביניהם בדברים וכתב אישום תוקן לראשונה כבר ביום 03/06/2020. במסגרת התיקון הזה ועל בסיס ראיות שהוגשו לתביעה מטעם ההגנה, נמחק אחד העובדים מכתב האישום, כך שכתב האישום נותר עם 4 עובדים. כמו כן הצדדים הגיעו בשנת 2023 להסכמה נוספת, במסגרתה תוקן כתב האישום בשנית, ומספר העבירות צומצם ל-2 עבירות.

11. לטענת הנאשמים יש לאמץ את תסקיר המבחן. קצינת המבחן התרשמה מלקיחת אחריות מלאה וכנה מצד הנאשם 2. התרשמה מהפקת לקחים, שבאה לידי ביטוי גם בשינוי נוהלי החברה החל משנת 2018. מאז כל עובד חדש שמתקבל לחברה, חייב לעבור דרך מנכ"ל החברה- הנאשם 2, כדי לוודא שהכל תקין. הוצגו בפני קצינת המבחן אסמכתאות המעידות, על הקפדה של זכויות עובדים במגוון סוגיות ועל הליך קבלה לעבודה, שמצריך חתימה של כל הנוגעים בשרשרת הקבלה הזו, על מנת ודברים חלילה לא ייפלו בין הכיסאות כפי שאירע בנסיבות שהובילו להגשת כתב האישום הנוכחי. ראייה מעשית להפקת לקחים אמיתית שאיננה רק מן הפה החוצה הינה שבחלוף 7 שנים מאז המקרה המתואר בכתב האישום וחרף ביקורות רבות שנעשו במשרדי החברה ובמפעל עצמו, מספר פעמים מדי שנה. לא נפל רבב

בהתנהלותה של החברה ובהתנהלותו של הנאשם 2, שמקפיד הקפדה יתרה מאז ואין ספק שהאצלת הסמכויות מבחינתו נפגעה, אבל הוא עושה דברים שבעבר עשו, עובדות או עובדים אחרים וכל זאת רק כדי ששוב לא תקרה סיטואציה כזו של מקרה דומה, ואכן זה לא קרה.

12. עוד נטען על ידי הנאשמים כי הנאשמת 1, פועלת מזה כ-27 שנים, מעסיקה למעלה מ-200 עובדים, מפרנסת עשרות רבות של משפחות. מדובר בחברה שפועלה מול מוסדות ציבוריים ובפרט משרד הרווחה ומול משרד החינוך, באספקת ארוחות למסגרות חינוכיות ומסגרות של הרווחה, גמלאים. זו חברה ערכית שתורמת לחברה פעם, אחר פעם, לרבות במסגרת מלחמת חרבות ברזל וכן במסגרת מגפת הקורונה, שפגעה קשה בחברה ובהכנסותיה וגם על-כך הועברו האסמכתאות והמסמכים הרבים שמעידים על-כך לשירות המבחן. הנאשם 2 נטל אחריות מלאה על המחדל עוד בחקירתו הראשונית, כפי שראוי ונכון היה לעשות. מבחינת נסיבות ביצוע העבירה, הנאשם ששימש כמנכ"ל אכן אחראי על עובדיו, הוא אחראי על המעשים, הוא אחראי על המחדלים, גם כאשר מדובר בתפר הזה שהמנהלת חשבונות עוברת תפקיד והוא אחראי על כולם ללא יוצא מן הכלל, כך הוא מסר גם בחקירה שלו, לא ניסה לגלגל את זה למקומות אחרים. מדובר בהרשעה הראשונה של הנאשם 2, קנסות מנהליים שהוטלו בעבר בשנת 2008 2011 וגם ב-2014 לא הוטלו על הנאשם 2. הוצגו אינספור מסמכים בפני שירות המבחן המבססים את הנזק הקונקרטי והבלתי מידתי בהתייחס לנאשם 2, מקום בו הרשעתו חלילה תיוותר על כנה.

13. עוד טוענים הנאשמים כי בית המשפט העליון קבע שלא בנקל, יסטה בית המשפט מהמלצות של שירות המבחן, שהוא הגורם המקצועי אשר אמור לחוות את דעתו ביחס להרשעה או לעונש (ר' עפ 412/08 בעניין דירבס).

14. החברה מספקת ארוחות למוסדות ציבור, המכרזים שהיא נדרשת להיכנס אליהם, הם מכרזים שמחייבים הצהרה על-כך שאין הרשעות כלל לגבי העסקת עובדים זרים, אחרת הם לא יכולים לגשת למכרז. המשמעות של חוסר יכולת לגשת למכרזים הללו, זה פשוט גזר דין מוות לחברה.

15. החברה ביטחה עובדים זרים רבים אחרים, עשרות רבות במספר (כעולה מהנספחים שהוגשו) ועניינם של ארבעת העובדים הזרים הבודדים המנויים בכתב האישום פשוט נפל בין הכיסאות. מדובר במחדל שאין רווח כלכלי בצדו.

16. התקשרויות החברה בשלושת העשורים האחרונים הם פועל יוצא של אותם מכרזים ציבוריים, העובדה שהחברה הורשעה בדין אפילו בעבירה אחת, די בה, כדי לחסום מהחברה את האפשרות להתמודד במכרז, כעולה מהמסמכים שצורפו.

17. חרף העובדה שחוק עסקאות עם גופים ציבוריים מתייחס ליותר משתי הרשעות בפועל, הרי שהמכרזים מנוסחים בצורה הרבה יותר מחמירה מדרישות החוק. כך לדוגמה בהקשר של המכרזים של משרד החינוך, אחד המכרזים המרכזיים שהחברה עוסקת בו, משליכה כמעט על כל ההתקשרויות שלו, מקום בלב, החברה לקידום

החינוך והתרבות בהוד השרון, עיריית כפר סבא ועוד מרכזים קהילתיים בהרצליה ועוד. הנאשם 2 עצמו ערב אישית לחובות החברה בגובה של מיליוני שקלים, בהמשך לכך כל התרת הרשעה של החברה על כנה וככל שהחברה לא תוכל לגשת למכרזים הציבוריים ולספק את הארוחות למוסדות החינוך והרווחה, המשמעות היא לא רק סגירת החברה ופגיעה בפרנסתם של מאות משפחות שהחברה מפרנסת, אלא גם בהכרח פשיטת רגל אישית של הנאשם 2. מדובר בנזק בלתי הפיך. כל זאת כאשר החברה עוד מנסה להתאושש מכל סוגיות הקורונה.

18. עוד נטען כי הנאשם הוא נכה צה"ל הוא שירת בעזה כלוחם בגבעתי, נפצע בחאן-יונס. עם פרוץ המלחמה ביקש לחזור ליחידה שלו למילואים כלוחם, הוא סורב לאור נכותו, אבל הוא המשיך ותרם למאמץ המלחמתי בדרך אחרת בצורה הכי טובה שהוא יודע לעשות, אספקת ארוחות ושירותי הסעדה לכל, בהתנדבות מלאה וזאת מעבר לאירועי בר ובת מצווה לילדים ממשפחות קשות, חד הוריות שהנאשמים עושים בהתנדבות. עוד נטען כי הם כבר 9 שנים מלווים את ילדי עזר מציון במחלקות האונקולוגיות, החל מרכישת לגו ומסייע להם בהחלמה וסיוע במימון השהות שלהם בחו"ל.

19. משנת 2019 חלה החמרה במצבו הבריאותי, עוד נטען על ידו כי הוא מטופל בכדורים ליתר לחץ דם, חרדה, פונה מספר פעמים לבית חולים עקב לחצים בחזה ובשנה האחרונה חווה תסמינים של לחץ ובושה ופחד.

20. כעולה מתסקיר שירות המבחן והמסמכים שהוצגו, הוא לקה בעבר באירוע מוחי כתוצאה מלחץ, אין ספק שמדובר בסכנה שמרחפת כעת מעל ראשו. הוא אובחן לאחר הגשת כתב האישום כמי שבריאותו מתדרדרת.

21. עוד נטען כי הנאשמים הודו בכתב האישום, נטלו אחריות מהרגע הראשון בחקירה, הביעו חרטה כנה, בחרו שלא לנהל הליך הוכחות אלא לבוא פעם אחר פעם בדברים עם המאשימה, בכך לחסוך זמן שיפוטי יקר גם מהתביעה ועדיה.

22. משכך הנאשמים ביקשו לאמץ את המלצת שירות המבחן, לגבי השל"צ של 140 שעות לגבי הנאשם 2 וחזרה מהרשעה לגבי הנאשמת 1.

דין והכרעה

23. הכלל הוא כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יש להרשיעו בדין (ר' ע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח (4) 869, 876).

24. אולם לבית המשפט הסמכות ליתן צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור תוך הימנעות מהרשעה, בהתאם להוראת סעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי[נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי"), הקובע כמצוטט:

"הרשיע בית המשפט את הנאשם, ולפני מתן גזר הדין ראה שיש מקום לתת לגביו צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, ללא הרשעה, רשאי הוא לבטל את ההרשעה ולצוות

כאמור".

קביעה דומה מצויה בסעיף 71א' (ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") אשר לפיו:

"מצא בית המשפט שנאשם ביצע עבירה, רשאי הוא לתת צו שירות גם ללא הרשעה, בנוסף למבחן או בלעדיו, ומשעשה כן יהיה דינו של צו השירות, לעניין סעיף 9 לפקודת המבחן (נוסח חדש), תשכ"ט - 1969, כדין צו מבחן".

הוראות רלוונטיות נוספות מצויות בסעיף 1 לפקודת המבחן (נוסח חדש), התשכ"ט - 1969 (להלן: "פקודת המבחן", ובסעיף 72 (ב) לחוק העונשין- הקובע:

"קבע בית המשפט שנאשם ביצע עבירה אך לא הרשיעו, רשאי הוא לצוות כי הנאשם ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שנה אחת".

25. המסגרת הנורמטיבית לעניין ענישה ללא הרשעה פורטה בהרחבה בפסיקתו של בית דין זה פעמים רבות, [א. כפיר אחזקות בע"מ - מדינת ישראל [פורסם בנבו] (31.1.12); ע"פ (ארצי) 57160-01-14 מדינת ישראל - חדוות הורים ואביאל רוזנוולד [פורסם בנבו] (8.11.2014); ע"פ (ארצי) 33098-09-12 מדינת ישראל - א.פ.י שירותי כוח אדם בענף הבניין (2005) בע"מ - מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.8.14); ע"פ (ארצי) 3043-09-14 מדינת ישראל - עדי מישאלוף [פורסם בנבו] (22.12.16). להלן - עניין משאלוף; ע"פ (ארצי) 33112-09-15 מדינת ישראל - מרסי זלקינד [פורסם בנבו] (18.7.17)]. בפסיקות אלו נקבע כי הסמכות להימנע מהרשעה או לבטלה "מופעלת על ידי בתי המשפט במשורה, תוך שמירת נקודת המוצא כי אדם אשר הוכחה אשמתו בהליך פלילי - יש להרשיעו בדין. הרשעה מהווה פועל יוצא מהפרת הנורמה הפלילית ומסייעת למיצוי ההליך הפלילי ותכליותיו. יישום נקודת המוצא מאפשר הליך אכיפת חוק תקין ושוויוני. בנוסף, הקפדה על עצם ההרשעה נדרשת לצורך העברת המסר ההרתעתי הרצוי..." (עניין חדוות הורים). על כן, בית המשפט ימנע מהרשעה רק "כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת הפגיעה של הרשעה פלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין התועלת שתצמח לחברה ולאינטרס הציבורי מקיומה של הרשעה" [ע"פ 5102/03 מדינת ישראל - דני קליין [פורסם בנבו] (4.9.2007)].

26. בע"פ 33112-09-15 מדינת ישראל - מרסי זלקינד (5.7.17) (להלן: עניין זלקינד) עמד בית הדין הארצי לעבודה על ההלכה הנוגעת להימנעות או ביטול מהרשעה וציון, בין היתר, כי:

"....בפסק הדין המנחה בפרשת כתב פרש בית המשפט העליון את השיקולים המנחים להימנעות מהרשעה, תוך שהדגיש כי: "... אכן, ענישתו של נאשם היא אינדיבידואלית, ובית-המשפט בוחן עניינו של כל נאשם ונאשם ואינו קובע את עונשו אך על-פי מהות העבירה. ואולם, מהותה של העבירה, הצורך בהרתעת

הרבים, ובעבירות שקורבנן אינו הפרט אלא הציבור כולו אף הוקעת מעשי העבירה - בצירוף מדיניות ענישה אחידה ככל האפשר על יסוד שיקולים אלה - כל אלה משמשים כגורמים העלולים לגבור אף על שיקומו של הנאשם.

הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל"....

בשים לב לכלל האמור נדרש "איזון עדין, בין האינטרסים הציבוריים הרלוונטיים וביניהם הצורך בהרתעת הרבים, הוקעה חברתית ואכיפה שוויונית, לבין הנזק הצפוי לנאשם הספציפי כתוצאה מעצם ההרשעה".... נסיבות יוצאות דופן בהן יפעיל בית המשפט את סמכותו "עשויות להיות נסיבות בהן 'אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה'...., היינו נסיבות בהן עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת הפגיעה של הרשעה פלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין התועלת שתצמח לחברה ולאינטרס הציבורי מקיומה של הרשעה"....

עוד נקבע כי "הנטל הוא על הנאשם המבקש להימנע מהרשעתו לשכנע כי מן הראוי לחרוג בעניינו מדרך הכלל, וכי שיקולי השיקום האינדיבידואליים גוברים במידה רבה על שיקולי האינטרס הציבורי"....

27. על השיקולים אותם על בית המשפט לאזן בשוקלו אם לבטל הרשעה נאמר בעניין לאופר [ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (31.12.2007)] כך:

"מקום שבנסיבות מיוחדות וחריגות עלול להיווצר יחס בלתי סביר באורח קיצוני בין חשיבות ההרשעה לאינטרס הציבורי הכללי לבין עוצמת הפגיעה בנאשם הצפוייה מההרשעה, עשויה לקום הצדקה לעשות שימוש בסמכות השיפוטית של אי הרשעה. לצורך כך, יש להתחשב, מן הצד האחד, במשמעותה של העבירה שנעברה מבחינת השלכתה על הנורמות החברתיות, והמסר הציבורי המתחייב מהן; יש להתחשב בזהותו של עובר העבירה ובמעמדו בציבור, ולבחון באיזו מידה זהותו משפיעה על עוצמת הפגיעה שנגרמה מהעבירה על המערכת הציבורית; יש לשקול במבט רחב גם את השפעת אי ההרשעה על ההליך הפלילי בכללותו, ואת המסר החברתי שאי הרשעה עלול לאצור בחובו בנסיבות הענין הספציפי.

מנגד, יש לתת את הדעת לנאשם האינדיבידואלי, לנסיבותיו האישיות המיוחדות, ולהשפעת ההרשעה על חייו, ועל סיכויי שיקומו; יש לקחת בחשבון נסיבות אישיות שונות - גיל, עבר פלילי קודם, ונתונים שונים הקשורים למצבו האישי והבריאותי. יש לבחון את השפעת ההרשעה על עיסוקו המקצועי של הנאשם, ועל מצבו הכלכלי והמשפחתי. בסופו של יום, ניצבת השאלה בכל

עוצמתה - האם, בנסיבות המיוחדות של הענין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי-מערכתי הכללי, באופן שהגם שהנאשם ביצע את העבירה בה הואשם, סובלת הנורמה החברתית הכללית את אי הרשעתו בדין". וראו גם: ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685 (2000); ר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (21.8.1985); ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997); ע"פ 3301/06 ביטי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (31.10.2006).

להלן הכרעתי:

28. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים שמעתי את הנאשמים ועיינתי במוצגים שהוצגו בדיון האחרון וכן לאחר עיון בתסקירי המבחן שהוגשו לתיק, ומבלי להקל ראש בחומרת העבירה בנוגע להעסקת עובדים זרים נשוא כתב האישום, בהיתן אמות המידה שנקבעו בפסיקה כמפורט לעיל, לרבות טיבן של העבירות נשוא כתב האישום והנסיבות היחודיות של תיק זה, הגעתי לכלל מסקנה כי מתקיימים בענייננו נסיבות חריגות המצדיקות הימנעות מהרשעה הנאשמים, וזאת מהנימוקים שיפורטו:

29. בכל הנוגע לנאשמת 1 לקחתי בחשבון כי הנאשמת פעילה כ-15 שנה ומעסיקה כ-200 עובדים ואין לחובתה הרשעות נוספות כעולה מהתסקיר שהוצג לתיק.

30. עוד לקחתי בחשבון כי עולה כי יש סיכוי לשיקום הנאשמים ולהתחייבותם כי יפעלו אחרת בכל הנוגע להעסקת עובדים זרים, כפי שעולה מהמפורט בתסקיר שירות המבחן בו צויין:

" בהתייחסותו לעבירה נשוא הדין הנוכחי, אלי לקח אחריות מלאה על המקרה ועל אף שהפעולה עצמה לא נעשתה על ידו באופן אישי הוא חזר ואמר כי זו היא אחריות שלו כבעל החברה וכי הוא מבין את חומרת העבירה. תיאר כי נערכת בחברה ביקורת פעמיים בשנה ולדבריו החברה עומדת בה בכל פעם... ציין כי מאז אותו מקרה, הפיק לקחים והסיק מסקנות ופועל על מנת לוודא שדבר כזה לא יקרה שוב. בכך, כל עובד חדש שנקלט לחברה עובר דרך הנהלת החשבונות וגם דרכו, כדי לוודא שקיימים כל המסמכים והאישורים הנדרשים... "שליס אספקת ארוחות" קיימת ועובדת כ-15 שנים ולא נרשמו מקרים דומים עד עבירה זו... כמו כן, התרשמנו כי ההליך המשפטי מהווה עבורו גורם מרתיע לעתיד וכי כיום מודע לטעות שנפלה ולאחריות שלו ושל החברה שלו להשלכות האפשריות". הנאשם חזר על הדברים גם בעדותו בפנינו בדיון האחרון.

31. עוד לקחתי בחשבון כי השארת ההרשעה על כנה יכולה לגרום נזק שאינו מידתי בנאשמת ובנאשם, וכפועל יוצא מכך יכול להיגרם נזק גם לצדדים שלישיים - עובדי הנאשמים בצורה שאינה מידתית, שעה ששוכנענו כי מרבית פעילות הנאשמים נעשית באמצעות מכרזים וקניין חשש מפני אי יכולת להתקבל למכרזים אלו בגין הרשעת האשמים, שיכולה להוביל לסגירת העסק ופיטורים של עובדים רבים של הנאשמת תוך פגיעה במטה לחמם.

32. עיון במסמכים אותם הציגו הנאשמים מעלה כי הציגו תצהיר לפי חוק עסקאות גופים ציבוריים, תשלו- 1976 שהנאשם והנאשמת 2 חתומים עליהם, כחלק ממסמכי המכרז, זאת לצורך הגשת הצעה. משכך נדרשים הנאשמים להגיש מסמכים לרבות חתימה על הצהרה של הנאשמים כבעלי זיקה. בתצהיר זה "בעל זיקה": **מי שנשלט על ידי המציע. אם המציע הוא חבר בני אדם- גם בעל השליטה בו או תאגיד שבשליטת בעל השליטה אצל המציע...** הנני מצהיר בזאת עד למועד האחרון להגשת ההצעות במכרז, אנוכי וכל בעל זיקה למציע לא הורשענו בפסק דין חלוט ביותר משתי עבירות שנעברו לאחר יום ... 31 באוקטובר 2002, לפי חוק עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים), התשנ"א- 1991 ו/או לפי חוק שכר מינימום, התשמז- 1987 ...".

עם זאת עיון בנ/4 מעלה כי בחלק מהתצהירים שנדרשו הנאשמים לחתום, ההצהרה נדרשה גם בנוגע להעדר הרשעה בפסק דין חלוט בעבירה לפי חוק עובדים זרים, גם במצב של עבירה אחת. ר' מסמכי נ/ 4.

33. כמו כן הנאשמים הציגו מספר תצהירים עליהם נדרשו לחתום במסגרת עיסוקם. ועיון בתצהירים אלו מעלה כי הנאשם נדרש לחתום עליהם גם בשמה של הנאשמת 1 על הצהרה זהה להצהרה לעיל. יצוין כי הנאשמים הציגו תצהירים רבים מהם עולה כי אכן במסגרת עבודתם הם נדרשים בנוגע לעסקאות רבות, לחתום על תצהירים בנוסח המפורט לעיל.

34. כמו כן עיון במכתב מיום 22.9.24 של היועץ המשפטי של הנאשמת מעלה כי אישר: **"הנכם מספקים ארוחות למוסדות חינוך וצהרונים, וזאת על פי מכרזים של גופים ציבוריים בהם זכיתם. ההסכמים על פי המכרזים כאמור, מתחדשים בדרך כלל מדי שנה לתקופה של שנה נוספת בכל פעם, כאשר ככלל, התחייבויות הספק והצהרותיו (כלומר התחייבותיכם), כפי שבא לידי ביטוי בהסכם המקורי, תקפות גם לתקופות הנוספות של ההסכם והוראות ההסכם יחולו ויחייבו את הצדדים גם במועדי התוספות להסכם. יודגש את הברור מאליו, ככל שחלילה תשתנה ההצהרה לפיה החברה ו/או בעליה נעדרים הרשעה לפי חוק עובדים זרים, לא ניתן יהיה לגשת למכרזים (בהם ישנה דרישה כזו) ובאלו הפעילים, אתם עשויים להימצא במצב של הפרשת הסכם, על כל המשמטע מכך".** ר' מסמך שהוגש ביום 25.9.14.

35. ערה אני לכך כי מטבע הדברים הרשעה גורמת לנזק כלכלי וזה חלק מהמהות של הרשעה וכן ערה אני לפסיקת בית הדין הארצי ע"פ 6291-05-10 א. כפיר **אחזקות בע"מ - מדינת ישראל** [פורסם בנבו] [31.1.2012] שם התייחס בית הדין הארצי לנזק הקונקרטי הנטען על ידי המנהל - חסימת השתתפותו במכרזים למתן שירותים לגופים ציבוריים קבע בית הדין הארצי בעניין **כפיר אחזקות** כי -

"מצדם השני של המאזניים, לא שוכנענו כי הפגיעה שתיגרם לחברה כתוצאה

מהרשעתה שונה מהפגיעה הנגרמת לכל תאגיד אשר הורשע בעבירות על חוקי העבודה. החברה אמנם טענה כי הרשעתה עלולה לעמוד לה לרועץ בעת השתתפות במכרזים ציבוריים, אך מדובר בנוזק שהינו תוצר נלווה של כל הרשעה בנסיבות דומות ולא הובאו ראיות לקיומו של נזק יוצא דופן בנסיבות המקרה. המשיבה אף הצביעה על כך שתקנות חובת המכרזים והוראות החשב הכללי, מאפשרות הפעלת שיקול דעת ומתן אפשרות לחברה שהורשעה להשתתף - בנסיבות המצדיקות זאת - במכרזים ציבוריים, כך שדרכה של החברה אינה חסומה לחלוטין גם בהקשר זה. המגבלה המוטלת על השתתפות במכרזים ציבוריים אף מוגבלת ותחומה בזמן".

36. עם זאת, שעה שבמקרה דנו הוכח בפנינו כי עיקר פעילות הנאשמת 1 נעשה במסגרת מכרזים ושעה שהפסקת או הקטנת פעילות הנאשמת 1 תוביל בהכרח לפגיעה גם בציבור עובדי הנאשמים ושעה שמדובר על כלל פעילות הנאשמת שיכולה להוביל לסגירת העסק של הנאשמים, שוכנעתי כי בנסיבות העניין יש לקחת גם שיקול זה בחשבון, שעה שנימוק זה מצטרף לנימוקים נוספים, כמפורט.

37. עוד לקחתי בחשבון כי הנאשמים הציגו את 3/נ ממנו עולה כי אכן ביצעו ביטוחים רפואיים רבים לעובדים רבים, שעבדו בשירות הנאשמת שעה שהציגו אישור מחברת כלל ביטוח ופיננסים על ביצוע ביטוח רפואי עובדים זרים של הנאשמת, כעולה מנספח 3/נ. משכך שוכנענו כי יש לקבל את טענת הנאשמים כי ביצוע העבירות נשוא כתב האישום, בכל הנוגע לעבירה של אי ביטוח רפואי לא באה כדי להשיג רווח כלכלי אלא כי הדבר נעשה בנסיבות של החלפת מנהלת החשבונות בתקופה נשוא כתב האישום, תוך לקיחת אחריות על מחדל זה.

38. בכל הנוגע לנאשם 3, אכן לאחר ששמעתי את הנאשם, שוכנעתי כי גם בעניינו מתקיימות נסיבות אישיות חריגות המצדיקות הימנעות מהרשעה וזאת כמפורט.

39. כאמור מדובר בעבירה שלא חזרה על עצמה. עוד לקחתי בחשבון כי הנאשם הציג אישור רפואי מיום 18.5.2022 (3/נ) בו נכתב על ידי רופא, מומחה לרפואה פנימית: "**...במהלך השנה וחצי האחרונות אלי הגיע למרפאה לעיתים תכופות תוך תלונות של לחצים בחזה דופק מואץ. וסחרחורת ופונה לבית חולים באמצעות אמבולנס פעמיים בשל אי נוחות בחזה, שוחרר מהמיום לאחר בדיקות. כל התסמינים מוכיחים על מתח נפשי. לאחרונה גם החל טיפול ביתר לחץ דם כאשר לפי הולטר לחץ דם מתברר כי לחץ הדם קשור ונסוב סביב עבודתו...**"

40. כמו כן לקחתי בחשבון כי הנאשם הציג תעודת נכה בתמיכה לטענותיו כפי שפורט לעיל. ר' 1/נ

41. עוד לקחתי בחשבון כי עיון במסמכי 5/נ ו6/נ מעלה כי האשמים תורמים רבות לקהילה וכן תרמו רבות בתחום בו הם עוסקים במהלך מלחמת חרבות ברזל וכן ביצעו תרומות כספיות גבוהות ורבות במסגרת פעילותם זו. הנאשמים הציגו גם עמוד 10

תעודות הוקרה והערכת על הירתמותם והשתתפותם במאמץ הספקת מזון לצה"ל עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" וכן פעילות התנדבותית ענפה לעזרה לחיילים ולמשפחות חיילים באירועי התנדבות רבים.

42. עוד לקחתי בחשבון כי לא הוכחה סבירות לכך שהנאשמים יעברו עבירה נוספת, וכן הוכח שפעלו במהירות המירבית לתיקון הפגם, תוך הפנמת הנורמות הנדרשות כדי שעבירות כאלו לא ישנו, זאת על ידי בדיקה אישית של הנאשם כפי שציין בעדותו בדיון האחרון.

43. ממכלול המפורט לעיל הן בנוגע לנאשמת והן בנוגע לנאשם שוכנעתי כי במקרה דנן ובנסיבות ההליך שבפנינו, הרשעת הנאשמים תביא להחטאת מטרתו של ההליך הפלילי. הנזק שיגרם הן לנאשם באופן אישי והן לחברה ולפעילותה, כתוצאה מהרשעת הנאשם באופן אישי, והרשעת החברה יגבר על הנזק שיגרם לציבור, אם בכלל, כתוצאה מאי הרשעתם.

44. לאחר ששקלתי את מכלול הטענות ונסיבות תיק זה, ומבלי להקל ראש בחומרת העבירה בנוגע להעסקת עובדים זרים בעבירות נשוא כתב האישום, אני סבורה כי נסיבות תיק זה הינן ייחודיות ומשכך מתקיימים התנאים המצטברים הנדרשים להימנעות מהרשעה. לקחתי בחשבון במסקנתי זו את נסיבותיו האישיות של הנאשם, את התנהגותו הנורמטיבית ביתרת תחומי חייו, את התרשמות שירות המבחן כי הנאשם מביע חרטה ולוקח אחריות על מעשיו, את העובדה כי מדובר בעבירה ראשונה שביצע הנאשם ולאור התרשמותי מהנסיבות הסובבות את העבירה וכן את הנסיבות שהובילו לביצוע העבירה ואת השלכות ההרשעה על אפשרות שיקומו של הנאשם - העובדה כי הרשעת הנאשמים תפגע ביכולתם להמשיך ולעבוד בתחום עיסוקם נוכח החשש שלא יוכלו לזכות במכרזים בשל הרשעה בתיק דנן ותוך שפגיעה זו תפגע גם בצדדים שלישיים העובדים בשירותם.

45. מצאתי כי עצם קיומו של ההליך הפלילי אף הוא מהווה גורם מרתיע ומצאתי כי נסיבותיו של המקרה הספציפי של הנאשם מגיעות לכדי נסיבות יוצאות דופן המצדיקות את ביטול ההרשעה.

46. בנסיבות הענין שוכנעתי כי יש לאמץ את מסקנות תסקיר שירות המבחן.

סיכום של דבר

47. בנסיבות המיוחדות של מקרה זה החלטתי על אי הרשעה של הנאשם 3 והנאשמת 2.

48. לאור כל האמור, ובהתאם להוראות סעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי, הנני מבטלת את הרשעתו של הנאשמת 2 והנאשם 3

49. עם זאת, שוכנעתי כי יש לחייב את הנאשמים בחתימה על התחייבות להימנע מביצוע עבירה. אציין כי התחייבות זו מהווה כשלעצמה עונש, וראו לעניין זה דברי הנשיא (בדימ') גרוניס בדנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל המשד להגנת הסביבה נ' חברת**

עמוד 11

נמלי ישראל פיתוח ונכסים בע"מ, מיום 2.4.15.

50. משכך, מכוח סעיף 72 לחוק העונשין, כל אחד מהנאשמים יחתום על התחייבות להימנע מביצוע העבירות בהן הורשעו בתיק זה למשך 3 שנים, כדלקמן:

נאשמת 2 : גובה ההתחייבות - 116,800 ₪.

נאשם 3 : גובה ההתחייבות - 58,400 ₪.

51. על הנאשמים לפנות למזכירות בית הדין בתוך 7 ימים מיום קבלת החלטה זו על מנת לחתום על ההתחייבות כאמור.

52. כמו כן, לאור העובדה כי הנאשם הודה כי ביצע את העבירה ונוכח המדיניות המחמירה בעניין העסקת עובדים זרים, מתוך הכרה כי מדובר ב'מכת מדינה' ומתוך מחשבה כי הקנס המנהלי אינו יוצר התראה מספקת (ר' בהרחבה את דברי חברתי כבוד השופטת אופירה דגן-טוכמכר בהע"ז 15327-01-12 **מדינת ישראל נ' רויטל ואח'**, ניתן ביום 8.4.14 [פורסם בנבו]), סברתי כי אין די בהיקף השעות שהובא בהמלצת שירות המבחן בכדי להוות ענישה הולמת כמקובל במקרים מעין אלה, במיוחד נוכח העובדה כי בהליך של ביטול הרשעה אין בידו של בית הדין להטיל על הנאשם קנס. משכך הנני מטילה עונש של שירות לתועלת הציבור בהיקף של 250 שעות אשר יבוצע על פי הנחיות שירות המבחן ובהתאם להוראת סעיף 71ב' לחוק העונשין. שירות המבחן יגבש לנאשם תוכנית מפורטת בהיקף של 250 שעות לשירות לתועלת הציבור עד ליום 1.2.25.

53. זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ח כסלו תשפ"ה, (29 דצמבר 2024), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.